

Zgodovinski dan je 12. novembra letošnjega leta. Zakaj? Zato, ker je istega dne zborovala v Idriji podružnica „Slomškove zveze“. Sklepi, ki so jih sklenili zborujoči možje, so epohalnega pomena in preté preobraziti vse naše šolstvo. Ker je hvaležnost ena izmed najlepših čednosti, zato se zrcali tudi ta v vsem blesku v mišljenju in delovanju idrijskih podružničarjev. Izrekli smo namreč priznanje in neomajeno zaupanje dr. Šusteršiču, dekanu Arkotu, učitelju Jakliču in ostalim klerikalnim poslancem, ker so z obstrukcijo v kranjskem deželnem zboru onemogočili regulacijo učiteljskih plač ter tako tudi posredno zakrivali, da ne bodo še dolgo izboljšali plač učitelstvu c. kr. rudniške šole v Idriji. Zakaj znana stvar je da bodo regulirali plače idrijskimu učitelstvu le tedaj, kadar izboljša dežela plače svojemu učitelstvu. Slomškariji so v resnici obžudovanja vredni možje. (Če jih imenujemo može, se zaradi tega menda vendar ne bodo čutili užaljene.) Zato pa naj še dolgo nazdravljajo Šusteršiču in njegovim privezkom, da bodo čim dalje časa lahko v miru in slogi stradali in služili sveti katoliški stvari!

Humorist — na povratku. Kdor je hotel kdaj brati slabe in večkrat docela ponesrečene dovtipe, ta si je lahko s pridom privoščil zlasti sobotnih številk nehumorističnega „Slovenca“. V „kotičku za liberalce“ je prodajal bivši urednik svoje izvirne neslanosti kar na klatre, ki pa prav mnogokrat niso bile vredne niti smehe zadnjega gorskega mežnarja. S tistim dnem pa, ko je jelo iskati sodišče nekoga po Ljubljani, da bi mu dostavilo poziv, naj se pride zagovarjati in opravičevati za svoje odkrite napade in baje prav resnične uredniške besede, je izginil tudi znani „kotiček“. Pravijo, da se je potikal begun po skrivnih kotih kranjskih farovžev, prepevaje in uvaževaje besedilo popotne pesmi „Danes tukaj, jutri tam!“ Ko pa je bila nevarnost pri kraju, da bi ga za razne nesramne napade kje ne zalotila božja hčerka Pravica in ga ne položila na zatožno klop ali pa ga morda celo ne „zamehurila“, je junaško prilezel iznova na beli dan, z njim pa so istočasno prilezli v „Slovenca“ tisti stari pošvedrani in neslani dovtipi. Pa je že tako, da nekaterih ljudi tudi sreča v nesreči ne izpametuje! Menda pa ga je bilo vendar malo sram, zakaj svojo staro firmo je lično prenovil z napisom „Iz časnikarske torbe“. Po svoji stari metodi vlačil torej zopet zlasti iz posameznih števil „Slovenskega Naroda“ in kaj rad tudi iz „Učiteljskega Tovariša“ nekaj stavkov, jim odreže glavo ali pa celo odtrga noge, kakor mu ravno prija, in jih postavi kot namišljeno strašilo obžudujočim svojim čitateljem. Da ima vse tem popolnejšo obliko, je treba dodati tuintam kaj lastnih oevirkov, da ima ta tako zmrevarjena in pristno klerikalna jed za prebavljanje boljši okus. — Bog varuj, da bi odgovarjali resno na taka skrpucala! Če imajo nad takim zavijanjem in pačenjem resnice te vrste pismonki in časnikarski kuharji svoje posebno veselje, jim tega ne smemo kratiti. Kvečjemu jih lahko zagotovimo, da jim za take robidaste šale ne bo treba prosjati od Poncija do Pilata za zopetno pomiloščenje! In to je mnogo! Zato pa le pogumno naprej!

Taki so! Na Koroškem bije slovenski narod hud boj za enakopravnost slovenskega jezika. Dne 3. t. m. je razpravljala koroški deželni zbor o predlogu juridično-političnega odseka glede jezikovne ravnopravnosti, ki seveda odreja slovenskemu jeziku enakopravnost. Ta predlog je bil tudi sprejet in je zanj glasoval s konservativnimi Nemci vred knezoškof dr. Kahn, zavetnik „družbe sv. Mohorja“. Take so te glave naše cerkve.

Doneski za šolanje otrok članov „Uradniškega društva“ za šolsko leto 1903./04. Delovanje tega društva (Erster allgemeiner Beamten-Verein der österreichisch-ungarischen Monarchie in Wien) na humanitarnem polju se je tako jako povzpelo, da se nam pač zdi umestno, tudi potom strokovnih listov obvestiti širše kroge o teh uspehih. Solidno in varčno gospodarjenje je društvenemu vodstvu omogočilo, da je zalagam, ustanovljenim za humanitarne šolske namene, leto za letom moglo dovoljevati znatne vsote in jih privedi do take višine, da je vsakoletni znesek obresti že sam na sebi prav znatna glavica. Koncem l. 1902. je imela zaloga za poučne namene K 578.286, druge zaloge za študije pa

K 242.000. Pred kratkim časom je sklepal upravni svet o prinosih za učne namene otrokom neimovitih društvenih članov ter je v ta namen dovolil K 37.000. Opozorjamo na nastopne podatke. Upravnemu svetu je došlo 790 prošenj za dovolitev prispevkov v učne namene; med temi je bilo 456 prošenj iz učiteljskih krogov. Izmed teh 456 prošenj jih je bilo 244 ugodno rešenih, zato se je privolilo prosilec K 20.800. Razen tega se je pa 2 učiteljskima otrokoma dovolila podpora v skupnem znesku K 110. Omeniti nam je tudi, da dobiva 9 šolajočih se učiteljskih otrok velike ustanove v skupnem znesku letnih K 4050. Iz teh podatkov je razvidno, da „Uradniško društvo“, katerega zavarovalni pogoji prekašajo po svoje ugodnosti pogojev enakih naprav, nudi svojim članom še dobrote, kakršnih druge enake korporacije ne morejo dajati. Iz navedenega je nadalje razvidno, da je pri reševanju prošenj — da bi se vsem prošujam ugodilo, bi ne zadostovala niti mnogo izdatnejša sredstva — vodilno načelo: v prvi vrsti ozirati se na one, ki so v slabejših gmotnih odnošajih. Od tod izvira, da se večji del dovoljenih prispevkov podeli učitelstvu, s katerim se v primeri z drugim uradništvom prav po mačehovsko ravna. Navedeni podatki zadostno dokazujejo, da učitelstvo le sebi koristi s tem, da se vedno trdneje oklepa „Uradniškega društva“ ter svoje, društvu še ne pristopivše tovariše opozarja na to napravo, ki bi ji zamažali iskali enake.

Umestno vprašanje. Nekje so slavili štiridesetletnico delovanja zaslužnega učitelja. Občinski očetje so sklenili v izredni seji, da čim slovesnejše proslave ta praznik. Prejšnji večer so napravili učitelju na čast bakljado in podoknico. Ko so odpeli domači pevci prvo pesem, je proslavljal oče župan učitelja v dolgem vznesenem govoru, ki ga je zaključil z vzklikom: „Naš učitelj naj še dolgo živi!“ Učitelj je odgovoril z umestnim vprašanjem: „Ob čem pa?“

V Berlinu tudi primanjkuje šolskih poslopij. Zato so zgradili v severovzhodnem mestnem delu barake, ki so enake potresnim barakam v Ljubljani, in v katerih je nastanjenih več ljudskih šol. Torej tudi v ponosni Nemčiji ni vse zlato, kar se svet. Kakor pri nas prevladuje tudi tam militarizem. Za kosarne vse, za šole nič ali pa malenkosti.

Priznanje. V Petrogradu je ta mesec razstava vseh otroški svet tičočih se reči. Dunajska občina je dne 27. oktobra imela zaradi udeležbe slovesen pripravljalen shod, na katerem je bil tudi naučni minister dr. pl. Hart, ki je poudarjal posebno to le o nazornem nauku: „Der Anschauungsunterricht wächst allerdings aus der Schulorganisation selbst heraus, der aber hauptsächlich gefördert und auf diese hohe Stufe gebracht worden ist durch die Lehrer selbst, welche in unermüdlicher Weise die sinnigsten Erfindungen gemacht haben, um den Unterricht zu fördern, zu beleben und zu heben. Es liegt auch etwas von industrieller Tätigkeit darin, denn die Industrie hat sich der Erfindungen der Lehrerwelt bemächtigt und dieselben weiter verwertet. Da tritt die den Oesterreichern eigentümliche Geschicklichkeit und Findigkeit mehr hervor, als man allgemein vielleicht annehmen möchte.“ — Torej nekaj „zur Richtigstellung so mancher Meinung“. Slovensko učitelstvo je tudi samo vsestransko skrbelo in se priporočevalo za učila ter je dejanski uredilo lep šolski muzej v Ljubljani. To je bilo celo takrat, ko se pri naših teoretikih še niso jasile razna učne stopnje. Naše učitelstvo je ustvarjeno samo iz sebe! F. F. L.

Najmanjši časopis je začel izdajati v Parizu A. Desbottin pod imenom „La Carte-Journal“. Ves časopis je tiskan z drobnimi črkami na navadni razglednici, ki ima za podobo kak dnevni prizor. Seveda so vsa poročila lakonično kratka. Najdaljše poročilo obsega devet vrst. Na ta način bo pač mogoče politiko prebaviti najbolj razvajanemu želodcu.

Listnica uredništva.

Doktor Jona. Vaša pošiljatev nas je razveselila. Kolikor smo utegnili doslej pregledati, nam ugaja, zato je upamo začeti prihodnjič z objavljajem. V ostalem: vse, kakor pišete. Bodite brez skrbi! — Eden za mnoge v Ljubljani. Prosimo, povejte nam, s kom imamo čast, potem prižgemo luč! — J. K. pri Sv. A. Naše mnenje je, da ni treba za-

htevati, da bi bil vsak član naše „Zaveze“ naročnik „Učit. Tov.“, ker mislimo, da se samoobsebi razume, da bodi vsak napreden slovenski učitelj naročnik našega lista. Ako mora biti vsak „Lehrerbundovec“ naročen na „Steierische Schul- und Lehrer-Zeitung“, je to v toliko prav, ker je list dober in neustrašen zagovornik učiteljskih pravic. Ta „mora!“ je sad sklepov „Lehrerbundovih“ zborovanj in disciplini se je treba pokoravati. Naš „mora!“ izvira iz dolžnosti, ki jih imamo napredni slovenski učitelji in napredne slovenske učiteljice sami do sebe. Torej tudi disciplina, ki se ji je treba pokoravati! — V ljubljansko okolico. Prejeli in uporabimo o priliki. Ta Vaš župnik je lep patron! — T. Sch. v B. Vaš župnik Vam torej nagaja, da je že nesramno! Opozorjamo Vas na zakon z dne 14. maja 1869. l., drž. zak. št. 62, § 5. (v Heinzu str. 19.), na ministrski ukaz z dne 20. avgusta 1870. l., št. 7648, § 34. (v Heinzu str. 135) in na zakon z dne 20. junija 1872. l., drž. zak. št. 86, § 1., 2. in 7. (v Heinzu str. 199. in 201.) Sedaj veste, kaj Vam je storiti, da bo red in mir vsaj v šoli!

Oklic.

Sveta dolžnost, ki nam jo naklada ljubezen do rajnega nadzornika Andreja Žumra in skrb za povzdigo lastnega stanovskega ugleda, nas sili, da postavimo njegovemu delu vanju in njegovim zaslugam, ki si jih je pridobil na šolskem polju, primeren nagrobni spomenik, kar se more posrečiti le — z združenimi močmi. Podpisano učiteljsko društvo se torej obrača z vljudno prošnjo do vseh gg. učiteljev in učiteljic, osobito ljubljanskega, radovljiskega in kranjskega okraja in do drugih pokojnikovih prijateljev, čestilcev in znancev, da nam pomore vsak po svojih močeh.

Prispevki naj se pošiljajo učiteljskemu društvu v Kranju. Imena darovalcev se objavijo v časnikih. Spomenik odkrijemo prihodnje leto.

Učiteljsko društvo kranjskega šol. okraja
meseca novembra 1903.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 1436.

Kranjsko.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani razpisuje novo učiteljsko mesto, ki se podeli moški učiteljski moči, katera bo v prvi vrsti nadomeščala oboje in zadržane učitelje in učiteljice mestnega šolskega okraja.

Pravilno opremljene prošnje je predlagati uradnim potom pri c. kr. mestnem šolskem svetu v Ljubljani najkasneje do 10. decembra t. l. Na zakasnele in nedostadne prošnje se ne bo oziralo.

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski, dne 10. novembra 1903.

Št. 2796.

V tukajšnjem šolskem okraju je stalno oddati naslednja učna mesta s postavnimi prejemki.

- 1.) Nadučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Preski.
- 2.) Nadučiteljsko mesto na dvorazredni ljudski šoli v Sostrem.
- 3.) Učiteljsko mesto na deškem oddelku štirirazredne ljudske šole na Vrhniki samo za moške prosilce.
- 4.) Učiteljsko mesto na štirirazredni ljudski šoli v D. M. v Polji samo za moške prosilce.

Prošnje za ta učna mesta je poslati pravilno opremljene uradnim potom tukajšnjemu uradu do 18. decembra 1903.

C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 13. novembra 1903.

Št. 2645.

V krškem okraju se razpisujejo sledeče nadučiteljske službe z zakonitim dohodki v stalno, oziroma začasno nameščenje:

- a) Nadučiteljska služba na štirirazredni ljudski šoli v Radečah.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 8 K, pol leta 4 K, četrt leta 2 K. Spisi naj se blagovolijo pošiljati samo pod naslovom: Uredništvo „Učiteljskega Tovariša“ v Idriji. Naročnino pa prejema gosp. Francišek Črnagoj, nadučitelj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za stran 30 K, pol strani 16 K, $\frac{1}{2}$ strani 10 K, $\frac{1}{4}$ strani 8 K, $\frac{1}{8}$ strani 4 K; manjši inserati po 20 h petit-vrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine 6 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik Radivoj Koréne. — Last in založba „Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Tiska „Narodna tiskarna“ v Ljubljani.

b) Nadučiteljske službe na dvorazrednih ljudskih šolah v Čatežu, Studencu in Šmarjeti.

Pravilno opremljene prošnje za te službe naj se po predpisanem potu vlagajo tu sem do 5. decembra 1903.

C. kr. okr. šolski svet v Krškem, dne 7. novembra 1903.

Z. 2512.

An der einklassigen Volksschule in Birkendorf ist die provisorisch besetzte Lehr- und Schulleiterstelle mit den gesetzmäßigen Bezügen nebst dem Genusse einer Naturalwohnung zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis zum 10. Dezember 1903 hieramt einzubringen.

K. k. Bezirksschulrat Krainburg, am 11. November 1903.

Z. 2528.

An der zweiklassigen Volksschule in Trata ist die zweite Lehrstelle mit den gesetzmäßigen Bezügen definitiv zu besetzen.

Die gehörig belegten Gesuche sind im vorgeschriebenen Wege bis zum 10. Dezember 1903 hieramt einzubringen.

K. k. Bezirksschulrat Krainburg, am 12. November 1903.

Št. 1547.

Štajersko.

V političnem okraju Celje se bodo o Veliki noči 1904 (oziroma mesto učiteljice ženskih ročnih del takoj) popolnila mesta nadučiteljev, učiteljev oziroma učiteljic in šolskega vodje stalno, oziroma tudi začasno:

I. V okraju Celje okolica:

- 1.) na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Lovrencu pod Prožinom, III. krajevni razred, mesto nadučitelja;
- 2.) na dvorazrednici v Ljuboju, III. krajevni razred, mesto učitelja, oziroma učiteljice;
- 3.) na petrazredni ljudski šoli v Št. Pavlu, mesto učiteljice ženskih ročnih del z obveznostjo poučevanja 10 ur na teden proti letni nagradi po 478 kron.

II. Okraj Šmarje.

Na štirirazredni dekliški ljudski šoli v Šmarju, II. kraj. razred, mesto učiteljice.

III. Okraj Laško.

1.) Na trirazredni ljudski šoli z nemškim učnim jezikom v Laškem trgu, II. kraj. razred, mesto nadučitelja in mesto učitelja oziroma učiteljice;

2.) na trirazredni šoli pri Sv. Lenartu nad Laškem, III. kraj. razred, mesto učitelja ozir. učiteljice;

3.) na enorazrednici pri Sv. Miklavžu, III. kraj. razred, mesto šolskega vodje.

Pravilno opremljene prošnje se imajo postavnim službenim potom vložiti do dne 15. grudnia 1903 pri dotičnem krajnjem šolskem svetu.

Celje, dne 28. oktobra 1903.

Vsem učiteljem-organistom!

100 perludijev in mediger

za spremljevanje cerkvenih pesmi

izdal v samozaložbi

Fr. Černin

šolski vodja in izprašani učitelj glasbe
v Pusti Polomi (Slesko).

Dobiva se v vseh knjigotržnicah ali pri založniku.

Pohvaljeno od najznamenitjših mojstrov glasbene umetnosti.

Slog lahek.

Cena 3 K.